

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2018-11-13
Stockholm

Mål nr
P 10193-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-10-16 i mål nr P 2366-17,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Örkelljunga kommun
286 80 Örkelljunga

Motparter

1. GBS

2. CS

3. LV

SAKEN

Antagande av detaljplan för XXX "Paragon Nordic AB", Drakabygget, i
Örkelljunga kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööver-
domstolen Kommunfullmäktiges i Örkelljunga kommun beslut den 24 april 2017,
§ 43, dnr PLAN.2016.1, att anta detaljplan för XXX "Paragon Nordic AB",
Drakabygget, i Örkelljunga kommun.

Dok.Id 1439632

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Örkelljunga kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa beslutet att anta detaljplan för XXX ”Paragon Nordic AB”, Drakabygget, i Örkelljunga kommun.

GBS, CS och LV har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Örkelljunga kommun har i huvudsak anfört följande:

Detaljplanen har den utformning och omfattning som behövs för att säkerställa att verksamheten lokaliseras till mark som är lämplig med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor. Riskanalysen har visat att det finns tillräckligt med utrymme för att kunna disponera marken inom planområdet med tillräckliga skyddsavstånd. Vidare finns en planbestämmelse som anger att verksamheten inte får vara störande för angränsande områden. Tillräckliga skyddsavstånd säkerställs även genom den prövning som krävs enligt miljöbalken och plan- och bygglagstiftningen. Vidare är det olämpligt att reglera skyddsavstånd i planbestämmelser eftersom kraven i det avseendet kan förändras över tid och beror på verksamhetsspecifika faktorer.

Även om detaljplanen inte har stöd i översiktsplanen så får den anses förenlig med översiktsplanen eftersom avsikten inom landsbygdsområden inte är att förtäta eller skapa tätort utan enbart att komplettera med enstaka bostadshus.

Det schabloniserade skyddsavståndet om minst 100 meter som anges i MSB:s rapport Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering (Publikationsnummer: MSB1053. Reviderad 2017) ska tolkas som en vägledning när kunskap om verksamheten saknas. När det, såsom i aktuellt fall, finns kunskap om verksamheten ska istället ett verksamhetsanpassat riskhanteringsavstånd användas.

LV, GBS och CS har i allt väsentligt anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

De huvudsakliga frågorna i målet gäller om den bebyggelse som planen omfattar är lämpligt lokaliserad med hänsyn till behovet av skyddsavstånd till befintlig bebyggelse samt om detaljplanens reglering avseende skyddsavstånd är tillräcklig.

Plan- och bygglagen (2010:900), PBL, bygger på principen om kommunal självbestämmanderätt i frågor som rör bl.a. riktlinjer för markanvändningen i kommunen. Således föreskrivs i 1 kap. 2 § PBL att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Vid sådan planläggning ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor (2 kap. 5 § PBL). Vid nyetablering av Sevesoverksamhet, dvs. verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, ska en detaljplan upprättas eftersom det då ställs särskilda krav på markens lämplighet (4 kap. 2 § PBL och prop. 2014/15:60 s. 48 ff.).

Kommunen får genom planbestämmelser reglera skyddsåtgärder för att motverka bl.a. markföroreningar och olyckor (4 kap. 12 § PBL). Det är i första hand en kommunal angelägenhet att bestämma vilken omfattning och detaljeringsgrad bestämmelserna i en detaljplan ska ha. Det ska dock vara möjligt att ta i anspråk området för avsett ändamål utifrån planbestämmelserna och de generella bestämmelserna i PBL (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 29 januari 2018 i mål nr P 3987-17).

Länsstyrelsen bevakar att en bebyggelse i en detaljplan inte blir olämplig med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor. Detta sker inom ramen för samråds- och granskningsförfarandet och genom att länsstyrelsen ska överpröva kommunens beslut att anta en detaljplan om det kan antas strida mot nämnda intressen

(5 kap. 14 och 22 §§ samt 11 kap. 10 § PBL). Det saknas i många fall skäl för överprövande myndighet att frångå länsstyrelsens bedömning.

Syftet med den aktuella detaljplanen är att Paragon Nordic AB ska kunna flytta sin verksamhet till befintliga lokaler på fastigheten. Bolaget blandar, fyller, säljer och distribuerar kemiska produkter för konsumenter och professionellt bruk. Förpackning sker både genom aerosolfyllning men även i icke trycksatta förpackningar. Verksamheten är tillståndspliktig enligt miljöbalken och omfattas av Sevesolagstiftningens lägre kravnivå. I den mån verksamheten innefattar fasta cisterner och andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser krävs även bygglov och startbesked (6 kap. 1 § plan- och byggförordningen [2011:338]).

Vid tillståndsprövning enligt miljöbalken sker en verksamhetsspecifik prövning där prövningsmyndigheten, utifrån bl.a. hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken, bedömer om verksamheten, med den lokalisering, utformning och omfattning som anges i ansökan och utifrån de förutsättningar som finns för att kunna begränsa utsläpp, störningar och olägenheter till en godtagbar nivå, över huvud taget kan tillåtas på platsen och således om tillstånd kan ges. En central del av denna prövning består av att avgöra om verksamhetens lokalisering är lämplig utifrån kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken. En aktuell och välunderbyggd plan kan ha betydelse vid denna lokaliseringsbedömning och en detaljplan kan hindra tillstånd (2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken). Det förhållande att en verksamhet är förutsatt i en plan innebär emellertid inte att lokaliseringen utan vidare kan tillåtas. Övriga bestämmelser i miljöbalken måste naturligtvis vara uppfyllda (prop. 1997/98:45, del 2, s. 206 och MÖD 2009:48).

I aktuellt fall har länsstyrelsen inte funnit skäl att överpröva kommunens beslut att anta detaljplanen. Även om en detaljplan, såsom i detta fall, ofta utgår från en specifik verksamhet är det inte denna verksamhet som prövas i detaljplanen utan det som prövas är om marken är lämplig för det ändamål som planen ska medge. I planbestämmelserna anges att kvartersmarken i detta fall ska användas för industri, kontor och lager. Genom planbestämmelsen ”J Industri” är även reglerat att verksamheten inte får vara störande för angränsande område. I MSB:s ovan nämnda vägledning framgår

vissa schabloniserade skyddsavstånd som kan användas som underlag i den övergripande fysiska planeringen. I detta fall har emellertid en särskild riskanalys tagits fram av vilken det framgår att det i förhållande till det i planen angivna ändamålet finns möjlighet att disponera marken inom planområdet med tillräckligt skyddsavstånd till befintlig bebyggelse. Tillräckliga skyddsavstånd kommer sedan att säkerställas genom den mer verksamhetsspecifika tillståndsprovningen enligt miljöbalken och bygglovsprovningen enligt plan- och bygglagstiftningen.

Det aktuella området är rubricerat som landsbygd i Örkelljunga kommuns översiktsplan (ÖP 07). Även om detaljplanen inte har stöd i översiktsplanen får den anses gå att förena med ändamålet landsbygd. Detaljplanen har dessutom antagits genom ett utökat planförfarande som möjliggör antagandet av en detaljplan som inte är förenlig med översiktsplanen (5 kap. 7 § PBL).

Sammanfattningsvis bedömer Mark- och miljööverdomstolen att kommunen har prövat markens lämplighet för aktuellt ändamål på det sätt som krävs inom ramen för ett detaljplaneförfarande och att detaljplanens reglering avseende skyddsavstånd är tillräcklig. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska därför kommunens beslut att anta detaljplanen fastställas. Vad som i övrigt anförts i målet föranleder inte någon annan bedömning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Li Brismo, referent, och Ulf Wickström samt tekniska rådet Mats Kager.

Föredraganden har varit Fannie Finnved.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-10-16
meddelad i
Växjö

Mål nr P 2366-17

PARTER

Klagande

1. GBS

2. CS

3. LV

Motpart

Örkelljunga kommun
286 80 Örkelljunga

ÖVERKLAGAT BESLUT

Örkelljunga kommuns beslut 2017-04-24 i ärende nr PLAN.2016.1, se bilaga 1

SAKEN

Antagandet av detaljplan för XXX "Paragon Nordic AB", Örkelljunga kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver beslutet att anta detaljplanen.

Dok.Id 416170

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Örkelljunga kommun antog den 24 april 2017 detaljplan för XXX ”Paragon Nordic2, Drakabygget.

Antagandebeslutet har överklagats till mark- och miljödomstolen av CS, GBS och LV.

YRKANDEN M.M.

CS, GBS (XXY) har yrkat att beslutet att anta detaljplanen upphävs och har i huvudsak anfört följande till stöd för sin talan. De har synpunkter på frågan om alternativ placering av verksamheten samt anger att det finns ledig industrimark både i Örkelljunga och i Skånes Fagerhult. Den marken uppfyller kraven på storlek, närhet till bostadshus o.s.v. Det verkar finnas två versioner av MKB:n.

Trovärdigheten på handläggningen av detaljplanen är låg.

Samhällsbyggnadsnämnden i Örkelljunga kommun har givit dem besked om att säkerhetsavstånd för den typ av industri (Seveso) som avses att planeras går över tomtgränsen och in på deras mark. Vid samråd inför miljöansökan anges riskavstånd på 150 meter för cisterner för gasol. De vill att säkerhetsavståndet för den här typen av kemikalieindustri ska hållas inom industrins egen mark och inte påverka andras mark. I MKB:n kan man utläsa att det inte är aktuellt att nyanlägga en motsvarande anläggning då lönsamheten skulle minska på ett oacceptabelt sätt. De ifrågasätter om företaget har ekonomisk förmåga att bedriva en verksamhet enligt Sevesolagstiftningen på fastigheten XXX. I ÖP 07 anges följande.

Verksamhetsområden innehållande miljöfarliga verksamheter, stora industribyggnader, stora lager och handelsbyggnader med skrymmande sällanköpsvaror är lämpligast att placera längs med väg E4. Vid Skåneporten och trafikplats 73 i anslutning till tätorterna Örkelljunga och Skånes Fagerhult finns redan etablerade verksamheter med god exponering och tillgänglighet. De menar att kommunfullmäktige inte lever upp till ÖP 07. Planen kommer att påverka deras enskilda och ekonomiska intressen negativt. Länsstyrelsen har (2017-05-17) vid avslag avseende förhandsbesked för nybyggnation av enbostadshus angett att 185 meter är ett lämpligt skyddsavstånd. I nu aktuell plan är avståndet till

bostadsbyggnader 70 meter. Etableringen strider mot PBL. Kommunen har ensidigt gått på Paragon AB:s linje. Det finns alternativa placeringar.

LV (XXZ) har yrkat att detaljplanen upphävs och har i huvudsak anfört följande till stöd för sin talan. Det finns olika säkeravstånd om 150 eller 185 meter. Hans fastighet ligger 60 meter från där fabriken ska ligga. Där ska även placeras en stor gastank på ett avstånd av 100 meter från hans egendom vilket inte är acceptabelt. Det stämmer inte med lag om hälsa och säkerhet. Det blir ingen säkerhet för honom och hans familj, hans hus ligger helt fritt mot fabriken. Han kommer i framtiden inte att ha möjlighet att bygga eftersom säkerhetsavstånden blir för korta. Hur kan Paragon få starta en kemisk fabrik utan att klara säkerhetsavstånden 150-185 meter? Det blir även störningar från tung trafik. Etableringen kommer att medföra ekonomisk skada för honom och hans familj. Han förstår inte varför de inte startar fabriken på annan plats. Svaret kan vara att andra platser är dyrare. Etableringen sker då på bekostnad av de som bor där. Han kan inte godta planen. Avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen är felaktigt gjord av kommunen. Deras hus ligger inom den högsta riskzonen. Det är 35 meter från deras hus till den planerade gastanken och under 10 meter till fabriken. Om fabriken blir av gäller det 185 meter skyddsavstånd för nybyggnation han kan då inte råda över sin egendom. Fabriken borde placerad vid Skåneporten eller i Skånes Fagerhult. Det har inte tagits hänsyn till hans ekonomiska intressen. Om det sker en olycka på fabriken kommer hans hus att skadas.

Örkelljunga kommun motsätter sig det som yrkas i överklagandena. Kommunen har anfört i huvudsak följande. Handläggningen har genomförts på ett formellt riktigt sätt och inom ramarna för planärendet. Enskilda och allmänna intressen har avvägts på ett rimligt sätt och de olika aspekterna redovisas i planhandlingarna. Utredningar och analyser för bedömning av risker och konsekvenser har genomförts i tillräcklig omfattning. För verksamhetens faktiska etablering krävs särskilt tillstånd enligt miljöbalken. Den prövningen görs av länsstyrelsen och sker i annan ordning och utgör ingen förutsättning för planens upprättande. Tekniska åtgärder som sådant tillstånd antas kommer att kräva föregrips inte i och med planbeslutet.

Alternativa platser för etableringen har utretts med utfallet att det inte finns plats inom befintliga industriområden som är lämplig för avsedd verksamhet.

Markområden utanför detaljplan har inte bedömts utgöra något alternativ i sammanhanget beaktat befarad tidsåtgång och avsevärda kostnader. Som förtydliganden efter kommunikering har kommunen tillagt följande.

Skyddsavstånd. Det råder en missuppfattning om att det finns ett generellt skyddsavstånd på 150-185 meter mellan verksamheten och klagandens fastigheter. De minnesanteckningar, daterade 2016-01-09, som klagandena bifogar och hänvisar till, där ett skyddsavstånd på 150 meter anges, avser avståndet mellan cisterner och bostad, och är från ett tidigt samrådsmöte under grovanalysfasen, innan riskanalys och samråd med räddningstjänsten genomförts. Den efterföljande riskanalysen, slutgiltig handling daterad 2016-08-17, utställd tillsammans med planhandlingarna vid granskningsskedet, anger att 185 meter bedöms vara ett lämpligt skyddsavstånd till framtida ny bebyggelse i omgivningen men att ett kortare avstånd kan vara möjligt om topografin eller annat minskar exponeringen. I klagandenas bilaga avseende länsstyrelsens avslag gällande förhandsbesked, daterat 2017-05-17, hänvisas till detta skyddsavstånd, som alltså gäller för ny bebyggelse. I riskanalysen anges vidare att 70 meter bedöms vara ett tillräckligt skyddsavstånd gällande befintlig bebyggelse. Avståndet har beräknats utifrån en analys baserad på förhållandena på platsen som t.ex. topografi samt verksamhetens förslag gällande placering av cisterner, lastgård mm. Placering av cisterner bakom byggnaden innebär också att exponeringen mot befintlig bebyggelse minskar. Planerad verksamhet och föreslagen placering av cisterner och lossningsplats innebär att ett skyddsavstånd på 70 meter hålls till all befintlig bebyggelse i verksamhetens omgivning, alltså även till klagandena. Detaljplanen innebär vissa begränsningar i möjligheten att uppföra ny bostadsbebyggelse i nära anslutning till verksamheten. Det finns dock inte någon rättighet att uppföra ny bebyggelse på mark som inte omfattas av detaljplan med pågående genomförandetid. ”Förväntat markvärde” bedöms därför inte vara något tungt vägande enskilt intresse.

Lokalisering. Det finns befintliga industriområden inom kommunen som skulle kunna vara lämpliga för verksamheten. I det utdrag ur MKB, daterad 2016-03-07, som klagandena bifogat, redovisas två möjliga förslag som uppfyller verksamhetens

utrymmesbehov. Båda alternativen innebär att en ny industribyggnad samt produktions- och lagerlokaler måste byggas upp från grunden, vilket innebär investeringar i en storleksordning som verksamheten inte anser sig ha ekonomiska förutsättningar för. Dessa platser är därför inte något alternativ. Alternativen har därmed varit att antingen bygga ut verksamheten inom någon av de två platser i Eket där företaget har befintliga anläggningar idag, att hitta andra befintliga lokaler som lämpar sig för verksamheten eller att inte göra något alls och därmed begränsa möjligheterna att utveckla verksamheten inom kommunen. Eftersom en utveckling av verksamheten i anslutning till företagets två anläggningar i Eket bedömts som mindre lämpliga/möjliga (se klagandenas bilaga, MKB daterad 2016-11-15) och företaget hittat lokaler i Drakabygget (XXX) som skulle kunna passa deras verksamhet och utvecklingsbehov, beslutade kommunen att pröva om platsen är lämplig för verksamheten genom en detaljplaneprocess. I detaljplaneprocessen har markens lämplighet avseende miljö, säkerhet och hälsa prövats genom bl.a. miljöbedömning, miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och riskanalys samt samråd med myndigheter som länsstyrelsen. Räddningstjänsten och Söderåsens miljöförbund. Eftersom de krav som kan ställas bedömts kunna uppfyllas beslutade kommunen att anta detaljplanen. Detaljplanen säkerställer att det finns plats för verksamheten men reglerar inte några detaljer när det gäller t.ex. kemikaliehanteringen. Detta m.m. hanteras separat i ett miljötillstånd som beslutas av länsstyrelsen. Det innebär att kommunen har möjliggjort plats för verksamheten genom detaljplanen men att verksamheten inte får bedrivas om företaget inte kan visa att de klarar de krav som ställs gällande miljö, hälsa och säkerhet, vilket länsstyrelsen bevakar genom miljötillståndet.

Enskilda och allmänna intressen. De närboende/klagandena har enskilda intressen av att inte ha en verksamhet som hanterar kemikalier nära sin bostad, framförallt på grund av oro för störningar och risker samt även för att det kan finnas risk för att antalet intressenter kan minska vid en eventuell försäljning. Företaget har ett enskilt intresse av att kunna utveckla sin verksamhet och öka den ekonomiska lönsamheten. De som arbetar inom verksamheten och bor i närområdet har enskilda intressen av att verksamheten stannar kvar inom kommunen så att de kan behålla sina jobb. Det finns ett allmänt intresse av att företaget ska kunna stanna kvar i

kommunen och utveckla sin verksamhet eftersom det innebär arbetstillfällen inom kommunen. En utveckling av verksamheten innebär möjlighet till fler arbetstillfällen. Det går inte alltid att tillgodose alla intressen. Med bakgrund av att riskanalysen anger att verksamheten kan placeras på fastigheten utan att personal, tredje man eller miljö utsätts för oacceptabla risker, gör kommunen bedömningen att intressena av att företaget stannar kvar och kan utvecklas inom kommunen väger tyngre än de närboendes intressen av att inte ha verksamheten i sin närhet.

DOMSKÄL

Enligt 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Vid prövningen måste dock kommunen enligt 2 kap. 1 § PBL ta hänsyn till både allmänna och enskilda intressen.

Kommunen får enligt 4 kap. 16 § PBL i en detaljplan bestämma bl.a. placering, utformning och utförande av byggnadsverk och tomter. Till en antagen detaljplan ska enligt 4 kap. 33 § PBL fogas en planbeskrivning med en redovisning av bl.a. planeringsförutsättningarna (pt 1), hur planen är avsedd att genomföras (pt 3), de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser (pt 4) samt, om planen avviker från översiktsplanen, på vilket sätt den i så fall gör det och skälen för avvikelsen (pt 5). Av redovisningen av hur planen är avsedd att genomföras ska enligt andra stycket samma paragraf framgå de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt samt vilka konsekvenser dessa åtgärder får för fastighetsägarna och andra berörda.

I arbetet med att ta fram en detaljplan ska det, om det inte är uppenbart onödigt, finnas bl.a. en fastighetsförteckning. Av fastighetsförteckningen ska enligt 5 kap. 9 § PBL framgå bl.a. vilka fastigheter som är berörda.

Av 4 kap. 36 § PBL framgår att en detaljplan ska vara utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

Enligt 13 kap. 17 § PBL ska den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Om myndigheten vid en sådan prövning finner att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Om kommunen har medgett det får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt.

Det kommunala planmonopolet som kommer till uttryck i 1 kap. 2 § PBL innebär att kommunen har ett stort handlingsutrymme när det gäller att avgöra hur bebyggelse och övrig miljö ska utformas i den egna kommunen. Stor vikt bör tillmätas de lämplighetsbedömningar och avvägningar mellan olika samhällliga intressen som kommunen har gjort. Domstolens överprövning stannar därför ofta vid en prövning av om dessa bedömningar ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna i plan- och bygglagen ger kommunen. Vid prövning av frågor enligt PBL ska dock enligt 2 kap. 1 § hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen och planläggning får enligt 2 kap. 9 § inte ske så att den avsedda användningen kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt. Kravet på skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden i 4 kap. 36 § PBL kan ses som en precisering av hur det allmänt hållna kravet på hänsynstagande till enskilda intressen i 2 kap. 1 § ska tillämpas vid detaljplanering och tar sikte på inte bara förhållandena inom det tilltänkta planområdet utan också på förhållandena i anslutning till detta, vilket kan ha särskild betydelse vid exempelvis förändring eller förnyelse av bebyggelse (se D m.fl., Plan- och bygglagen, kommentaren till 4 kap. 36 §).

Invändningar mot detaljplanen

De klagande har som huvudsaklig grund för att detaljplanen ska upphävas angett att skyddsavstånden till de klagandes fastigheter och bostäder är för korta. Därutöver har det anförts invändningar mot brister i MKB:n samt att det finns alternativa placeringmöjligheter inom Örkelljunga kommun m m.

Skyddsavstånd

Detaljplanen är framtagen med syftet att möjliggöra verksamhet som omfattas av Sevesolagstiftningen (lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor) avseende blandning, fyllning, försäljning och distribution av kemiska konsumentprodukter samt produkter för professionellt bruk med inriktning på aerosolfyllning.

Av plankartan framgår att planen består av kvartersmark för industri (J), kontor (K) och lager (U) med tillägget för industrin att verksamheten inte får vara störande för angränsande område. Tillåten byggnadsarea är 30 % av fastighetsarean. Längs plangränsen går ett område med punktprickning med innebörden att byggnad ej får uppföras. Det punktprickade området är bredare i planens sydvästra del där det inom det punktprickade området även finns angivet att marken ska förses med trädråd (n).

Hur skyddsavstånd kan hanteras i samhällsplaneringen framgår bl.a. av rapporten ”Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering” maj 2015, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Av nämnda rapport framgår (avsnitt 4.5.1) att vid planering av nya industriområden för storskalig kemikaliehantering bör man använda fördefinierade schabloniserade riskhanteringsavstånd. De schabloniserade riskhanteringsavstånden som anges i rapporten innebär att ett kortare avstånd än 100 meter aldrig ska användas vid nyetablering. Vidare framgår av rapporten (avsnitt 4.5.1) att ett nytt industriområde för storskalig kemikaliehantering bör ha stöd i ÖP:n.

Av planbeskrivningen (s 13) till nu aktuell detaljplan framgår att man räknat med ett skyddsavstånd på 70 meter.

Mark- och miljödomstolen finner att kommunen inte använt sig av de schabloniserade skyddsavstånd om minst 100 meter som anges ovan nämnda rapport från MSB utan har använt sig av kortare skyddsavstånd. Redan på den grunden kan det ifrågasättas om valda skyddsavstånd är tillräcklig vid nyplanering av industriområde för storskalig kemikaliehantering/Sevesoanläggning.

Kommunen har stället valt att göra en separat riskanalys (Brandskyddslaget 2016-08-17) vilken varit en del av planunderlaget och där bl.a. placering av cisterner och placering av behållare för brandfarlig vätska framgår. Även i MKB:n (s 17) framgår att man avser att placera cisterner norr om byggnaderna. Detta skulle kunna vara en framkomlig väg om de slutsatser som kommer fram i analysen säkerställs genom planbestämmelser.

Plankartan reglerar emellertid inte var inom kvartersmarken verksamheten ska bedrivas utan hela kvartersmarken (med prickmarken som begränsning för var byggnad får uppföras) är tillgänglig för verksamheten. Prickmarken begränsar uppförande av byggnad men den begränsar inte t.ex. uppställande av cistern.

Skyddsavstånd som nämns i planbeskrivning, MKB och riskanalys och som därmed har legat till grund för antagandet av planen är således inte reglerade i detaljplanen genom bestämmelser. Detaljplanen reglerar inte att cisterner placeras på det sätt som anges i MKB:n och underliggande riskanalys. De förutsättningar som funnits för beräkning av skyddsavstånd i planen är därmed inte säkerställda genom planbestämmelser.

Mot bakgrund av de rekommendationer som ges i angivna avsnitt i MSB:s ovan nämnda rapport och vid en jämförelse med beskrivna planbestämmelse i den antagna detaljplanen finner mark- och miljödomstolen att frågan om tillräckligt

skyddsavstånd inte är säkerställd genom planen. Detaljplanen har vidare inte stöd i ÖP:n vilket enligt samma rapport bör vara fallet.

Särskilt om fastigheten XXZ (klaganden LV)

Detaljplanen ligger ca 50 meter från bostadshuset på fastigheten XXZ. Som nämnts ovan finns det inget i planen som säkerställer att den storskaliga kemikaliehanteringen inte hamnar på det avståndet från bostadshuset och fastighetens utemiljö i anslutning till bostadshuset. Denna brist på tillräckligt skyddsavstånd leder till att överklagandet från LV (XXZ) ska bifallas och detaljplanen upphävas.

Särskilt om fastigheten XXY (klagandena CS, GBS)

När det gäller fastigheten XXY finner mark- och miljödomstolen att bostadsbyggnaden på den fastigheten ligger ca 175 meter från planområdet och att övriga byggnader och gårdsmiljön ligger på drygt 100 meter från planområdet. Däremellan är det skogsmark. Domstolen ser inte anledning att ifrågasätta kommunens hantering av skyddsavstånd i planen i förhållande till den fastigheten. Att skyddsavståenden därmed sträcker sig in på fastigheten XXY och där befintlig skogsmark hindrar inte den bedömningen. Att länsstyrelsen i Skåne län i annat mål haft uppgifter om 185 meters skyddsavstånd medför inte att kommunens hantering av skyddsavstånd i planärendet ska underkännas. Det noteras att samma länsstyrelse i granskningsyttrande 2017-01-24 inte haft några synpunkter på det aktuella planförslaget utifrån 10 kap. 10-11 §§ PBL vilka bl.a. handlar om hälsa och säkerhet och att länsstyrelsen i Skåne län därvid inte invänt att det ska vara 185 meters skyddsavstånd. Vad de klagande i övrigt anför om den fastigheten medför ingen annan bedömning.

Sammantagen bedömning

På ovan anförda skäl om bristande skyddsavstånd ska beslutet att anta detaljplanen upphävas. Vad kommunen i övrigt anför medför ingen annan bedömning.

Mot bakgrund av att mark- och miljödomstolen nu upphävt detaljplanen p.g.a. bristande skyddsavstånd saknas anledning att ta ställning till övriga invändningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 6 november 2017.

Peter Ardö

Mårten Dunér

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Peter Ardö, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit beredningsjuristen Lena Sjöberg.